

XXII. MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM O REGIONÁLNÍCH
VĚDÁCH. SBORNÍK PŘÍSPĚVKŮ

22ND INTERNATIONAL COLLOQUIUM ON REGIONAL
SCIENCES. CONFERENCE PROCEEDINGS

Place: Velké Bílovice (Czech Republic)
June 12-16, 2019

Publisher: Masarykova univerzita (Masaryk University Press), Brno

Edited by:

Viktorie KLÍMOVÁ

Vladimír ŽÍTEK

(Masarykova univerzita / Masaryk University, Czech Republic)

Vzor citace / Citation example:

AUTOR, A. Název článku. In Klímová, V., Žítek, V. (eds.) *XXII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, 2019. s. 1–5. ISBN 978-80-210-9268-6. DOI.

AUTHOR, A. Title of paper. In Klímová, V., Žítek, V. (eds.) *22nd International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masaryk University Press, 2019. pp. 1–5. ISBN 978-80-210-9268-6. DOI.

Publikace neprošla jazykovou úpravou. / Publication is not a subject of language check.

Za správnost obsahu a originalitu výzkumu zodpovídají autoři. / Authors are fully responsible for the content and originality of the articles.

© 2019 Masarykova univerzita
ISBN 978-80-210-9268-6 (online : pdf)

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ JAKO AKTÉR PODPORY SPORTU

Moravian-Silesian Region as an actor in the support of sport

MARTINA HALÁSKOVÁ

Katedra veřejné ekonomiky | Department of Public Economics
Fakulta ekonomická | Faculty of Economics
VŠB- Technická univerzita Ostrava | VŠB- Technical University of Ostrava
✉ Sokolská třída 33, 702 00 Ostrava, Czech Republic
E-mail: martina.halaskova@vsb.cz

Anotace

Významnou roli při podpoře sportu v České republice sehrávají územní samosprávy, které zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu. Cílem příspěvku je zhodnotit úlohu Moravskoslezského kraje při podpoře sportu a objem výdajů vynakládaných na rozvoj sportu a zájmovou činnost ve vybraných městech. Blíže jsou analyzovány výdaje na podporu sportu a zájmovou činnost v Moravskoslezském kraji v letech 2010- 2017 a zhodnoceny výdaje v oblasti sportu ve vybraných městech. Z analýzy vyplynuly rozdíly v objemu vynakládaných výdajů do sportu, výdajů do sportu v přepočtu na obyvatele i jako procentuálního podílu z rozpočtu měst. Dominantní postavení v objemu vynakládaných výdajů na sport zaujímá Ostrava, která ale vynakládá poměrně nízké výdaje v přepočtu na obyvatele a jako podíl z rozpočtu města. S využitím shlukové analýzy v roce 2017 byly prokázány rozdíly výdajů na podporu sportu v přepočtu na obyvatele a jako procentuální podíl z rozpočtu měst. Největší rozdíly ve vybraných městech Moravskoslezského kraje existují mezi prvním shlukem měst (Rýmařov, Krnov, Frýdek Místek a Bohumín) a třetím shlukem (Nový Jičín).

Klíčová slova

Moravskoslezský kraj, sport, výdaje na sport

Annotation

Local self-governments, ensuring financial support from their budgets, play a significant role in the support of sport in the Czech Republic. The paper aims to evaluate the role of the Moravian-Silesian region as a supporter of sport and the volume of expenditures allocated to the development of sport and leisure activities in the selected cities. Expenditures on the support of sport and leisure activities in the Moravian-Silesian region in years 2010-2017 are analysed more closely, and expenditures in the area of sport in the selected cities is evaluated. The analysis demonstrated differences in the volume of allocated expenditures on sport, investment in sport per capita, as well as a percentage share from city budgets. The city of Ostrava has a dominant position in the volume of allocated expenditures on sport. Nevertheless, it allocates relatively low expenditures per capita and share from the city budget. By means of cluster analysis in 2017, differences have been proven in the expenditures on supporting sport per capita and as a percentage share from the cities budget. The most marked differences between the selected cities of the Moravian-Silesian region are present between the first cluster (Rýmařov, Krnov, Frýdek-Místek, and Bohumín) and the third cluster (Nový Jičín).

Key words

Moravian-Silesian Region, sport, expenditure on sport

JEL classification: Z20, H72

1. Úvod

Sport a pohybové aktivity jsou přirozenou náplní volného času a jako prostředek k výchově, vzdělání, formování osobnosti a sociálních vazeb. Sport je veřejnou službou, na rozvoji sportu v kraji se podílí veřejná správa, neziskové organizace i komerční a další subjekty. Orgány veřejné moci v České republice působí na sport kromě regionální úrovně také na místní a národní úrovni. Na národní úrovni je za koordinaci a organizaci sportu odpovědné Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které vypracovává plán státní politiky ve sportu. Role Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy je klíčová, neboť koordinuje uskutečňování vládou schváleného

plánu, zabezpečuje finanční podporu sportu ze státního rozpočtu a následně kontroluje její použití. Snahou je v rámci Koncepce podpory sportu 2016 – 2025 zlepšit podmínky pro sport a státní reprezentaci České republiky tak, aby odpovídaly významu sportu pro společnost i jednotlivce, respektovaly tradici i sportovní politiku EU (MŠMT, 2019). Na regionální a místní úrovni mají hlavní roli v oblasti sportu kraje a obce, které zabezpečují rozvoj sportu pro všechny (zejména mládež), přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených. Územní samosprávy podle zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu ve znění pozdějších předpisů, zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení, poskytují je pro sportovní činnost občanů a kontrolují jejich využívání, zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu. Dle novely zákona č. 230/2016 Sb., o podpoře sportu, obce a kraje zpracovávají plán rozvoje sportu na svém území v souladu se státní politikou v oblasti sportu a musí stanovit priority v jednotlivých oblastech podpory sportu a opatření k zajištění dostupnosti sportovních zařízení pro občany.

Podpoře sportu, rozvoji sportovní infrastruktury a otázkám financování sportu je věnována pozornost v řadě výzkumů v rámci místní i regionální dimenze (Numerato, 2009; Hobza, Schwartzhoffová, Skoumal, 2014; Slepíčková, 2015; Nová, Strachová, 2017). Jak uvádí někteří autoři (Klímová, 2013; Žárská, Ferčíková, 2015; Danišek Matušková, 2017) ekonomický potenciál na úrovni obcí resp. krajů je předpokladem pro rozvoj služeb včetně podpory sportovních služeb a sportovního prostředí. Ekonomické přínosy sportu spočívají v krátkodobých a střednědobých efektech (služby v oblasti sportu, zaměstnanost, návštěvnost a cestovní ruch) ale i dlouhodobých přínosech tj. snížení nákladů na kriminalitu a na zdravotní péči, zlepšení zdravotního stavu obyvatelstva, vyšší úroveň fyzické kondice mládeže, osob v produktivním věku i seniorů, vyšší úroveň kvality života občanů a vyšší prestiž a potenciál kraje. České sportovní prostředí a navázaná odvětví vytváří více než 180 tisíc pracovních míst. Každá koruna vložená do podpory sportu z veřejných rozpočtů přináší zpět do těchto rozpočtů 3,55 korun (MŠMT, 2009; KPMG, 2012). Přínosy ze sportovní činnosti jsou z hlediska podílu na tvorbě HDP a zaměstnanosti srovnatelné s odvětvími jako je výroba plastů a pryží, výroba potravinářských výrobků nebo těžba a dobývání. Přínosy ze sportu dokládají nejen domácí studie (MŠMT, 2009; KPMG, 2012; Respond, 2016), ale i mnohé zahraniční výzkumy (Andreff, 2001; Davies, 2002; Vandermeersch, Scheerder, 2017; Islam, 2019).

1.1 Cíl, data a použité metody

Cílem příspěvku je zhodnotit úlohu Moravskoslezského kraje při podpoře sportu a objem výdajů vynakládaných na rozvoj sportu a zájmovou činnost ve vybraných městech. Pro analýzu bylo zvoleno 11 měst Moravskoslezského kraje (MSK), které byly vybrány na základě záměrného výběru (velikost města, počet obyvatel a výše celkových veřejných výdajů). Výběrový soubor tvoří města Bohumín, Bruntál, Frýdek Místek, Havířov, Karviná, Krnov, Nový Jičín, Ostrava, Opava, Orlová a Rýmařov. Při zpracování příspěvku bylo čerpáno z regionálních a lokálních analýz a koncepcí na podporu sportu v MSK, ve vybraných městech MSK resp. v ČR. Pro vyhodnocení výdajů na sportovní činnost byla využita data z informačního portálu Ministerstva financí Monitor státní pokladny. Data jsou dostupná na <https://monitor.statnipokladna.cz/2018/> (MONITOR, 2019). Monitor je specializovaný informační portál Ministerstva financí, který umožňuje veřejnosti volný přístup k rozpočtovým a účetním informacím ze všech úrovní státní správy a samosprávy. Konkrétně byla použita data z územního monitoru Ministerstva financí za MSK (celkové veřejné výdaje z rozpočtu kraje a výdaje služeb obyvatelstva se zaměřením na výdaje na tělovýchovu a zájmovou činnost). Financování sportovní činnosti bylo analyzováno a zhodnoceno v MSK v letech 2010 - 2017 (poslední dostupná data v době zpracování). Dále byla využita data z obecního monitoru Ministerstva financí pro analýzu výdajů ve vybraných městech MSK a vyhodnocení jejich změn v roce 2010 a 2017. Pro účely analýzy a zhodnocení byl ve vybraných městech proveden přepočítání výdajů do podpory sportu na obyvatele a jako procentuální podíl z rozpočtu jednotlivých měst.

S využitím shlukové analýzy byly ve vybraných městech MSK na základě zvolených ukazatelů zhodnoceny podobnosti a rozdíly výdajů ve sportu. Shluková analýza je vícerozměrná statistická metoda, která třídí různé objekty (v našem případě 11 měst MSK) do shluků tak, že podobnost dvou objektů náležících do jedné skupiny je maximální, zatímco podobnost s objekty mimo tento shluk je minimální (Hennig a kol., 2016). Pro shlukovou analýzu v roce 2017 byly zvoleny ukazatele: 1) výdaje na sport a zájmovou činnost na obyvatele (v Kč), 2) výdaje na sport na obyvatele (v Kč) a 3) výdaje na sport jako podíl z rozpočtu města (v %). Z důvodu rozdílných jednotek zvolených výdajů na sport byly přepočteny hodnoty Z-score (bezrozměrné hodnoty). Standardizované skóre je označení pro čísla, vzniklá lineární transformací z původně naměřených či jinak zjištěných hodnot (označovaných jako hrubé skóre) tak, aby výsledné rozložení mělo předem dané vlastnosti. Nejčastějším příkladem standardizovaného skóre je z-skóre s průměrem 0 a směrodatnou odchylkou 1. V příspěvku byla použita hierarchická shluková analýza s využitím Wardovy metody, která vychází z analýzy rozptylu. Wardova metoda slučuje takové shluky, kde je minimální součet čtverců a vzdálenosti objektů se měří čtvercovou euklidovskou vzdáleností. Ke znázornění výsledných vzdáleností mezi jednotlivými městy MSK byl aplikován diagram tzv. Dendrogram, který znázorňuje objekty uspořádané ve stromové struktuře. Rozmístění objektů v dendrogramu zohledňuje vzájemnou „příbuznost“, resp. „nepříbuznost“ objektů. Shlukovou analýzu při hodnocení ukazatelů

v oblasti sportu v zemích EU (25) využil Van Tuyckom (2013) nebo na regionální úrovni NUTS2 Melecký, Staničková (2014). Naše výsledky byly dále prezentovány s využitím krabicového diagramu, což je jeden ze způsobů grafické vizualizace numerických dat pomocí jejich kvartilů. Výška krabice představuje *mezikvartilové rozpětí*. Dolní svislá úsečka (dolní fous) odpovídá hodnotám, které leží pod krabicí ve vzdálenosti nejvýše rovné 1,5 násobku výšky krabice. Konec fousu odpovídá nejmenší hodnotě ze souboru a horní fous odpovídá nejvyšší hodnotě ze souboru. Mimo fousy (pod nimi a nad nimi) se znázorňují body, které odpovídají tzv. odlehilým hodnotám (blíže Pavlík, 2005). Při zpracování byl použitý program IBM SPSS Statistic 24.

2. Výsledky a diskuse

V této části je věnována pozornost úloze Moravskoslezského kraje při podpoře sportu, analýze a zhodnocení výdajů na sport ve vybraných městech Moravskoslezského kraje v roce 2010 a 2017 včetně zhodnocení vybraných kategorií výdajů v oblasti sportu s využitím shlukové analýzy v roce 2017.

2.1 Úloha Moravskoslezského kraje při podpoře sportu

Podpora sportu se dotýká v Moravskoslezském kraji zejména obyvatel kraje, sportovních institucí a oddílů a v neposlední řadě jeho návštěvníků. Významnou součástí realizace systémových aktivit při naplňování strategických cílů rozvoje kraje je Plán rozvoje sportu v Moravskoslezském kraji na období 2019-2025, který je výrazem pozitivního vnímání sportu. Jedná se o střednědobý dokument konkretizující oblasti podpory, priority, cíle a dostupné finanční zdroje, které v komplexu umožňuje vyšší využití potenciálu sportu a s ním spojených aktivit ve prospěch kraje a kvality života jeho občanů (MSK, 2019). Jak dokládá řada analýz a studií (např. KPMG, 2018; MSK, 2019; Respond, 2016) Moravskoslezský kraj má příznivé podmínky pro provozování sportovních a pohybových aktivit v přirozeném přírodním prostředí a k dispozici má poměrně dobře udržovanou síť turistických a běžeckých tras a cyklostezek. Kraj však disponuje i atraktivním prostředím blízkých Beskyd, Jeseníků, využívané jsou vodní plochy na Těrlicku, v Hlučíně a Slezské Hartě. Naopak v kraji chybí dostatek udržovaných a náležitě technicky a dozorem vybavených veřejně přístupných sportovišť v obcích, zejména v mimoškolním čase. Na území Moravskoslezského kraje se nachází strategická sportovní zařízení s celospolečenským využitím a významem, ve kterých jsou organizovány tradiční i jednorázové akce mezinárodního významu jako například Zlatá Tretra nebo Davis Cup (Respond, 2016). Sport v Moravskoslezském kraji zastřešuje Všesportovní kolegium, sportovní svazy a spolky, které za podpory Moravskoslezského kraje organizují a zodpovídají za další rozvoj sportovní činnosti. Moravskoslezský kraj také disponuje dostatečnou materiálně technickou základnou pro výkonnostní sport. Část sportovních zařízení vlastní kraj, část je v majetku měst a obcí a část vlastní soukromé osoby a obchodní společnosti. Vzhledem k některým specifickým podmínkám Moravskoslezského kraje (zhoršená kvalita životního prostředí, vyšší míra nezaměstnanosti, sociální rozdíly mezi skupinami obyvatel) zde existuje reálný předpoklad návratnosti prostředků investovaných do podpory vhodných projektů v oblasti sportu a pohybových aktivit, což potvrzují i zpracované studie (např. KPMG, 2012, 2018; Transparency International; 2016; Slavata, 2017). V průzkumu spokojenosti obyvatel se sportovní infrastrukturou v evropských městech, který provádí pravidelně Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku Evropské Komise se Ostrava (metropole MSK), umístila na 14. místě z 83 sledovaných měst, kde je se sportovním vyžitím a infrastrukturou spokojeno celkem 77 % obyvatel (Respond, 2016).

Významnou roli při podpoře sportu však sehrává samotná finanční podpora sportu z rozpočtu kraje. Struktura financování sportu MSK vychází každoročně ze stanovených cílů programu podpory sportu, které kraj postupně naplňuje. Výdaje na podporu sportu a zájmovou činnost v Moravskoslezském kraji v letech 2010-2017 blíže dokumentuje Tab. 1.

Tab. 1: Výdaje na sport a zájmovou činnost v Moravskoslezském kraji 2010-2017

MSK	Celkové výdaje kraje v tis. Kč	VSZČ celkem v tis. Kč.	Výdaje na sport (VS)			Výdaje na zájmovou činnost (VZČ)		
			v tis. Kč	% z VSZČ	VSPRK (v %)	v tis. Kč	% z VSZČ	VZČPRK (v %)
2010	47 607 472	136 602	11 641	8	0,02	124 961	92	0,26
2011	45 714 317	142 244	19 691	14	0,04	122 553	86	0,26
2012	41 571 220	145 553	27 416	19	0,06	118 137	81	0,28
2013	43 096 701	158 537	39 230	25	0,09	119 307	75	0,27
2014	44 588 240	159 649	40 374	25	0,09	119 275	75	0,26
2015	46 944 580	52 034	47 636	92	0,10	4398	8	0,09
2016	41 233 441	136 940	132 447	97	0,32	4493	3	0,01
2017	46 676 389	126 025	121 859	97	0,26	4166	3	0,009

Legenda: VSZČ- výdaje na sport a zájmovou činnost, VSPRK – výdaje na sport jako podíl z rozpočtu kraje, VZČPRK- výdaje na zájmovou činnost jako podíl z rozpočtu kraje

Zdroj: Vlastní zpracování a výpočty dle Monitoru (2019)

Na základě kvantifikace finančních prostředků podle Plánu rozvoje sportu v MSK 2019–2025 je záměrem kraje financovat z rozpočtu kraje strategické oblasti podpory sportu (MSK, 2019). Jedná se zejména o dotační programy na podporu sportu v regionu a významné sportovní akce, o podporu sportovních talentů a sportovní reprezentace kraje na mezinárodní úrovni a o podporu vrcholového sportu s podporou a rozvojem sportovních klubů a tělovýchovných jednot. Moravskoslezský kraj získal v roce 2014 také dotační titul na podporu sportu spojený s podporou města Ostravy jako evropského města sportu se zaměřením na **sportovní aktivity a turnaje pro širokou veřejnost rekreačního charakteru**. Celkové výdaje na podporu tělovýchovy a zájmovou činnost v MSK (Tab. 1) zahrnují výdaje na tělovýchovu a výdaje na ostatní tělovýchovnou činnost (u obcí podpora sportovních oddílů, výdaje na konání sportovních akcí, závodů). Druhou část tvoří výdaje na zájmovou činnost zahrnující a) výdaje na využití volného času dětí a mládeže tj. zejména činnost domů dětí a mládeže, stanic mladých techniků, podpora činnosti mládežnických organizací, dětská hřiště, zábavní parky a další příjmy a výdaje spojené s využitím volného času dětí a mládeže a b) výdaje na ostatní zájmovou činnost a rekreaci, které zahrnují výdaje na jiné aktivity týkající se zájmové činnosti, využití volného času, než v předchozích paragrafech, mj. i klubová zařízení jiná než pro mládež.

Z Tab. 1 vyplývá, že v roce 2013 a v roce 2014 vynaložil MSK nejvyšší celkové výdaje na sport a zájmovou činnost. Struktura celkových výdajů se v obou letech pohybovala cca kolem 25% ve prospěch výdajů na sport a cca kolem 75% šlo na zájmovou činnost. Částečně lze vysvětlit vyšší vynaložené výdaje v roce 2014 celkovými finančními možnostmi kraje a rostoucími příjmy v souvislosti dotačním programem města Ostravy jako Evropského města sportu. Nejnižší celkové výdaje na sport a zájmovou činnost za celé sledované období kraj vynaložil v roce 2015 (52 034 tis. Kč). V roce 2015 se pak značně změnil poměr struktury celkových výdajů vynakládaných na sport a zájmovou činnost v kraji, kdy na sport ve srovnání s předchozím obdobím bylo vynaloženo 92% výdajů a na zájmovou činnost šlo pouze 8%. V roce 2016 a 2017 naopak celkové výdaje na sport a zájmovou činnost v kraji opět rostly o více než dvojnásobek a jejich struktura měla dominující zastoupení ve výdajích na sport (97%) ve srovnání s výdaji na zájmovou činnost (3%). Těmto výsledkům odpovídá i změna financování sportu a celková koncepce podpory sportu v ČR (MŠMT, 2019). Pokud však zhodnotíme průměrné celkové výdaje vynakládané na sport a zájmovou činnost v MSK za celé sledované období 2010- 2017 jednalo se o výdaje kolem 132 198 tis. Kč., kdy z této částky šlo do sportu cca 42% a do zájmové činnosti cca 58% (Monitor, 2019).

2.2 Analýza a zhodnocení výdajů na podporu sportu ve vybraných městech Moravskoslezského kraje v roce 2010 a 2017

Pro účely analýzy výdajů na podporu sportu ve vybraných městech Moravskoslezského kraje v roce 2010 a 2017 byly sledovány celkové výdaje na sport a zájmovou činnost (v tis. Kč), z toho výdaje na sport (v tis. Kč), jejich přepočet na obyvatele a procentuální podíl výdajů na sport z rozpočtu jednotlivých měst (v %). Přehled výdajů v jednotlivých městech v roce 2010 a 2017 dokumentuje blíže Tab. 2.

Tab. 2: Výdaje na rozvoj sportu ve vybraných městech Moravskoslezského kraje

Města MSK - Výdaje na sport	2010				2017			
	VSZČ (v tis. Kč)	VS (v tis. Kč)	VSPRM (v %)	VSO (v Kč)	VSZČ (v tis. Kč)	VS (v tis. Kč)	VSPRM (v %)	VSO (v Kč)
Ostrava	339 901	295 829	2,5	967	489 364	421 528	4,5	1445
Opava	78 325	69 171	4,6	1184	89 743	82 143	7,6	1431
Karviná	81 739	73 127	3,5	1180	90 621	72 249	7,6	1328
Frýdek- Místek	111 077	99 195	6,0	1693	64 370	48 597	4,1	857
Nový Jičín	52 536	46 095	7,0	1782	66 726	65 308	12,4	2773
Krnov	16 697	12 672	2,2	506	30 820	23 964	4,3	1008
Bruntál	111 605	108 716	21	6298	30 176	26 831	6,5	1618
Rýmařov	37 099	30 776	11,3	3533	4 523	4 095	1,8	491
Havířov	193 355	169 401	9,8	2043	96 760	94 566	6,7	1290
Bohumín	33 885	4 971	0,8	218	36 904	19 957	2,8	951
Orlová	50 841	41 425	7,0	1277	43 610	36 495	6,8	1248

Legenda: VSZČ- výdaje na sport a zájmovou činnost, VS- výdaje na sport, VSPRM – výdaje na sport jako podíl z rozpočtu města, VSO- výdaje na sport na obyvatele

Zdroj: Vlastní zpracování a výpočty dle Monitoru (2019)

Z Tab. 2 vyplývá, že v roce 2010 nejvyšší výdaje na sport a zájmovou činnost i výdaje vynakládané pouze do sportu a sportovní činnosti měla ze sledovaných měst Ostrava, následuje Havířov a Bruntál. Naopak nejnižší výdaje na sport a zájmovou činnost mělo město Krnov a nejnižší výdaje vynaložené pouze do sportu byly zjištěny v Bohumíně. Pokud srovnáme výdaje na sport z jiného pohledu, můžeme vidět, že nejvyšší procentuální podíl výdajů na sport z celkových výdajů města a nejvyšší výdaje na obyvatele vynaložilo město Bruntál a po něm následuje Rýmařov. Jedná se však téměř o polovinu nižší výdaje, než které do sportu vynaložil Bruntál. Zatímco Rýmařov vynaložil v roce 2010 druhý nejvyšší podíl výdajů na podporu sportu z rozpočtu města a druhé nejvyšší výdaje do sportu na obyvatele, v roce 2017 zaznamenal výrazné snížení výdajů na podporu sportu ve všech ukazatelích a zařadil se tak mezi město s nejnižšími výdaji ze sledovaných měst. Z výsledků dále vyplývá, že i v roce 2017 měla zcela dominantní postavení ve výdajích na sport a zájmovou činnost i ve výdajích na sport ve srovnání s ostatními městy Ostrava, opět následuje město Havířov a třetí nejvyšší výdaje byly zjištěny v Karviné a Opavě. Nejvyšší procentuální podíl výdajů na podporu sportu z rozpočtu města i nejvyšší výdaje na podporu sportu na obyvatele pak vynakládal Nový Jičín. Jedná se téměř o trojnásobek ve srovnání s výdaji vynakládanými do sportu městem Krnov, které má stejný počet obyvatel a celkové veřejné výdaje jako město Nový Jičín. Druhé nejvyšší výdaje do sportu v roce 2017 vyjádřené jako procentuální podíl z rozpočtu města byly zjištěny u Opavy a Karviné, které však vynakládají téměř o polovinu nižší výdaje na sport ve srovnání s městem Nový Jičín.

Na základě provedené analýzy výdajů v oblasti sportu ve městech Moravskoslezského kraje byly vyhodnoceny změny výdajů v roce 2017 ve srovnání s rokem 2010, které uvádí Tab. 3. Největší změny spojené se zvýšením výdajů na podporu sportu byly zjištěny v Ostravě, naopak největší snížení výdajů na podporu sportu měly města Bruntál, Havířov a Frýdek Místek. Největší snížení výdajů bylo prokázáno v roce 2017 (oproti roku 2010) v případě procentuálního podílu výdajů na podporu sportu z rozpočtu města a u výdajů do podpory sportu na jednoho obyvatele v Bruntále (snížení o 4 680 tis. Kč.) a u města Rýmařov (snížení o 3 042 tis. Kč.).

Tab. 3: Změny výdajů na podporu sportu ve vybraných městech Moravskoslezského kraje 2017/2010

města MSK	Změny VS 2017/2010 (v tis. Kč)	Změny VSPRM 2017/2010 (v %)	Změny VSO 2017/2010 (v Kč)
Ostrava	125 699	2	478
Opava	12 972	3	247
Karviná	- 878	4,1	148
Frýdek- Místek	- 50 598	-1,9	- 836
Nový Jičín	19 213	5,4	991
Krnov	11 292	2,2	502
Bruntál	-81 885	- 14,5	-4 680
Rýmařov	- 26 681	-9,5	-3 042
Havířov	- 74 835	- 3,1	-753
Bohumín	14 986	2	733
Orlová	- 4 930	- 0,2	29

Legenda: VS- výdaje na sport, VSPRM - výdaje na sport jako podíl z rozpočtu města, VSO- výdaje na sport na obyvatele
Zdroj: Vlastní zpracování a výpočty dle Monitoru (2019)

Pro zjištění výše struktury poskytnutých finančních prostředků byly sledovány v roce 2010 a 2017 ve vybraných městech MSK dle rozdělení rozpočtové skladby *výdaje na sportovní zařízení v majetku obcí* (paragraf 3412 tj. výdaje na péči o sportoviště, tělocvičny, sportovní haly, plavecké bazény v majetku obcí) a *výdaje na ostatní tělovýchovnou činnost* (paragraf 3419 - u obcí podpora sportovních oddílů, výdaje na konání sportovních akcí, závodů). Strukturu výdajů a zhodnocení jejich změn ve vybraných městech MSK dokumentuje Tab. 4.

Z Tab. 4 je patrné největší snížení výdajů na sportovní zařízení v majetku obce v roce 2017 ve srovnání s rokem 2010 u měst Bruntál, Havířov a Frýdek- Místek. Z výsledků se v řadě měst odráží nedostatek finančních prostředků na modernizaci a obnovu zastaralých sportovních zařízení. Z výsledků lze však konstatovat, že v případě výdajů na ostatní tělovýchovnou činnost spojenou s podporou sportovních oddílů, výdaji na konání sportovních akcí a závodů byl ve většině sledovaných měst v roce 2017 oproti roku 2010 patrný jejich růst. Nejvýznamnější nárůst výdajů byl zjištěn v roce 2017 v Ostravě, jak u výdajů do sportovního zařízení v majetku obce, tak v případě ostatní tělovýchovné činnosti. Tento fakt potvrzuje i provedený průzkum v roce 2015 ve vybraných evropských městech. V Ostravě bylo spokojeno se sportovním využitím a infrastrukturou celkem 77 % obyvatel ve srovnání s Prahou (75%). Dle Respond (2016) z průzkumu dále vyplynulo, že nejvíce spokojených obyvatel se sportovní infrastrukturou a sportovními službami se nachází ve finském městě Oulu (85%). Méně spokojených obyvatel se sportovním využitím je v italském městě Palermo (61 %) a velmi malý počet spokojených obyvatel má Bratislava (jen 45 %).

Tab. 4: Struktura výdajů na sport ve vybraných městech Moravskoslezského kraje

Výdaje na podporu sportu	Výdaje na sportovní zařízení v majetku obce (v tis. Kč)			Výdaje na ostatní tělovýchovnou činnost (v tis. Kč)		
	2010	2017	změna 2017/2010	2010	2017	změna 2017/2010
Ostrava	180 582	203 903	23 321	115 247	217 625	102 378
Opava	58 812	71 376	12 564	10 360	10 767	407
Karviná	11 129	13 116	1 987	61 998	59 132	-2 866
Frýdek - Místek	77 136	4 794	-72 342	22 059	43 802	21 743
Nový Jičín	35 290	48 098	12 808	10 805	17 210	6 405
Krnov	9 629	18 800	9 171	3 043	5 164	2 121
Bruntál	107 581	24495	- 83 086	1 134	2 335	1 201
Rýmařov	29 963	1 254	- 28 709	8 13	2 841	2 028
Havířov	141 937	67 233	- 74 704	27 464	27 333	- 131
Bohumín	384	12 082	11 698	4 587	7 875	3 288
Orlová	24 925	19 006	- 5 919	16 501	17 488	897

Zdroj: Vlastní zpracování a výpočty dle Monitoru (2019)

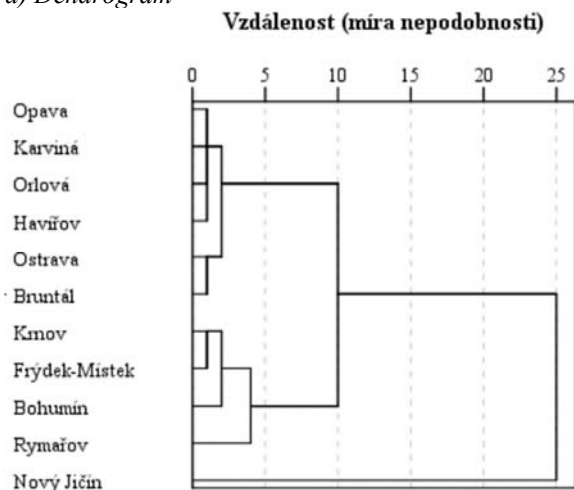
2.3 Zhodnocení výdajů na podporu sportu s využitím shlukové analýzy

S využitím shlukové hierarchické analýzy byly následně ve zvolených městech MSK v roce 2017 zhodnoceny podobnosti a rozdíly ve výdajích v oblasti sportu. Zvolené ukazatele (výdaje na sport a zájmovou činnost na obyvatele v Kč, výdaje na sport na obyvatele v Kč a výdaje na sport jako podíl z rozpočtu města v %) byly z

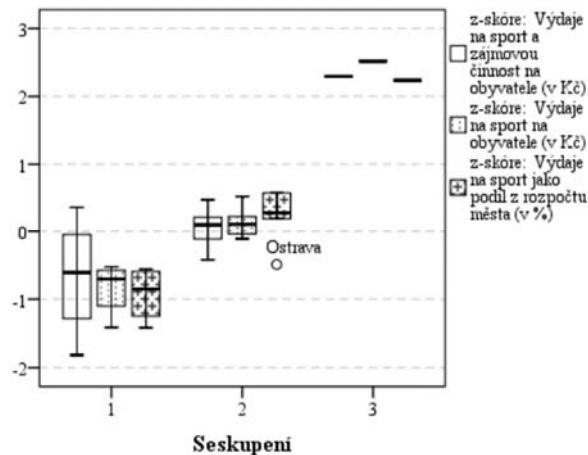
důvodu rozdílných jednotek přepočteny na bezrozměrné hodnoty (z-score). Sledované města MSK byly s využitím shlukové analýzy rozděleny podle vnitřní podobnosti výdajů v oblasti sportu do tří shluků, které znázorňuje Obr. 1a) dendrogram a 1b) krabicový diagram.

Obr. 1: Zhodnocení podobností a rozdílů u výdajů na sport ve vybraných městech MSK v roce 2017

a) Dendrogram

b) Krabicový diagram

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím SPSS

První shluk tvoří 4 města (Rýmařov, Krnov, Frýdek Místek a Bohumín), kde největší podobnost dle sledovaných kategorií výdajů v oblasti sportu mají Krnov a Frýdek Místek. Města prvního shluku vynakládají nejnižší výdaje na sport a tělovýchovu ve srovnání s ostatními sledovanými městy MSK. U měst prvního shluku byl zjištěn největší rozptyl v případě výdajů vynakládaných na sport a zájmovou činnost na jednoho obyvatele, kdy nejvyšší výdaje má Bohumín naopak nejnižších výdajů dosahuje Rýmařov, který vynakládá i nejnižší výdaje do sportu na obyvatele. Naopak nejvyšší výdaje v oblasti sportu na obyvatele z měst prvního shluku vynakládá Krnov. Zhodnotíme-li u měst prvního shluku procentuální podíl výdajů na podporu sportu z rozpočtu města, byl zde zjištěn nejnižší vynakládaný podíl výdajů do sportu ve srovnání s ostatními srovnávanými městy MSK.

Druhý shluk dokumentuje 6 měst s podobnými výdaji v oblasti sportu (Ostrava, Orlová, Opava, Karviná, Havířov, Bruntál). Největší podobnost byla zjištěna u Opavy, Karviné, Orlové a Havířova. Města druhého shluku se vyznačují vyššími výdaji v oblasti sportu ve všech sledovaných kategoriích než města prvního shluku. V případě druhého shluku u výdajů vynakládaných do sportu a zájmové činnosti na obyvatele, ale není tak velká rozptýlenost hodnot jako u měst prvního shluku. Z druhého shluku vynakládá nejvyšší výdaje do sportu a zájmové činnosti na obyvatele (ale i nejvyšší výdaje na sport v přepočtu na jednoho obyvatele) Bruntál, naopak nejnižší výdaje vynakládané do sportu a zájmové činnosti na obyvatele má Havířov. Z měst druhého shluku pak Orlová dosahuje nejnižších výdajů do podpory sportu na obyvatele. Odlehlou hodnotu s nejnižším podílem výdajů do podpory sportu z rozpočtu města dokumentuje Ostrava, jejíž výdaje jsou srovnatelné s městy prvního shluku s nejvyšším podílem výdajů na podporu sportu z rozpočtu města (Frýdek-Místek a Krnov). Z měst druhého shluku ve srovnání s Ostravou mají nejvyšší podíl výdajů vynakládaných na podporu sportu z rozpočtu města Karviná a Opava.

Třetí shluk charakterizuje město Nový Jičín s nejvyššími celkovými výdaji vynakládanými na sport a zájmovou činnost na obyvatele, s výdaji na podporu sportu na obyvatele i s nejvyšším podílem výdajů na sport z rozpočtu města v roce 2017 ve srovnání s ostatními shluky a hodnocenými městy Moravskoslezského kraje. Závěrem lze konstatovat, že mezi třemi shluky měst MSK existují poměrně velké rozdíly ve výdajích na podporu sportu nejen v přepočtu na obyvatele, ale v procentuálním podílu výdajů do sportu z rozpočtu měst. Z celkového zhodnocení výdajů v oblasti sportu byly zjištěny největší rozdíly mezi prvním shlukem (Rýmařov, Krnov, Frýdek Místek a Bohumín) a mezi třetím shlukem (Nový Jičín) ve všech sledovaných kategoriích výdajů. Podobnost lze najít jen v případě některých měst prvního a druhého shluku zejména u celkových výdajů do sportu a zájmové činnosti vynakládaných na obyvatele. Jak dokládají již zpracované studie např. Respond (2016); KPMG, (2018); Transparency International (2016) z výsledků jsou patrné rozdílné priority v koncepcích a plánech podpory sportu, ale i finanční možnosti jednotlivých měst.

4. Závěr

Cílem příspěvku bylo zhodnotit úlohu Moravskoslezského kraje při podpoře sportu a objem výdajů vynakládaných na rozvoj sportu a zájmovou činnost ve vybraných městech. Moravskoslezský kraj při financování sportu vychází ze stanovených cílů programu podpory sportu, které postupně naplňuje. Z výsledků analýzy za období 2010-2017 vyplynulo, že MSK v průměru z celkových výdajů na sport a zájmovou činnost vynaložil cca 42% výdajů ve prospěch sportu a 58% výdajů šlo na zájmovou činnost. Podíl průměrných výdajů vynaložených za celé sledované období Moravskoslezským krajem na sport a zájmovou činnost se pohyboval kolem 0,30% z celkových výdajů rozpočtu kraje. Kraj dosahoval nejvyšších výdajů na sport a zájmovou činnost v roce 2013 a v roce 2014, naopak nejnižší výdaje na podporu sportu a zájmovou činnost vynaložil kraj za celé sledované období v roce 2015. Z analýzy vynakládaných výdajů na podporu sportu v roce 2010 a 2017 vyplynulo, že dominantní postavení ze všech sledovaných měst MSK zaujímá Ostrava, která ale vynakládá poměrně nízké výdaje na sport v přepočtu na obyvatele a jako procentuální podíl z rozpočtu města. Naopak nejnižší výdaje na podporu sportu byly zjištěny v Krnově a Rýmařově. Největší změny spojené se snížením výdajů v oblasti sportu byly prokázány v roce 2017 oproti roku 2010 v Bruntále, naopak největší zvýšení výdajů do sportu bylo zjištěno v Ostravě. Z provedené analýzy vybraných měst MSK vyplynuly rozdíly v objemu vynakládaných výdajů do sportu a zájmové činnosti, ve výdajích do sportu v přepočtu na obyvatele i jako procentuální podíl z rozpočtu měst. Také výsledky shlukové analýzy na základě zvolených kategorií výdajů v oblasti sportu v roce 2017 ve vybraných městech MSK prokázaly poměrně velké rozdíly. Mezi prvním shlukem (Rýmařov, Krnov, Frýdek Místek a Bohumín) a mezi třetím shlukem (Nový Jičín) byly zjištěny největší rozdíly ve všech sledovaných kategoriích výdajů v oblasti sportu. V rámci analýzy výdajů na podporu sportu byly sledovány jen vybraná města MSK v roce 2010 a 2017. Podrobnější analýza výdajů v oblasti sportu by však značně překročila požadovaný rozsah příspěvku. Námětem pro další výzkum může být rozšířená analýza výdajů v oblasti sportu ve všech městech MSK nebo srovnání výdajů v oblasti podpory sportu Moravskoslezského kraje s jinými kraji v České republice.

Literatura

- [1] ANDREFF, W., (2001). The correlation between economic underdevelopment and sport. *European Sport Management Quarterly*, vol. 1, no. 4, pp. 251-279. ISSN 1618-4742. DOI 10.1080/16184740108721902.
- [2] DANÍŠEK MATUŠKOVÁ, P., (2017). Media presentation of sport in the regions of the Czech Republic. In *20th International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, pp. 751-758. ISBN 978-80-210-8587-9. DOI 10.5817/CZ.MUNI.P210-8587-2017-98.
- [3] DAVIES, L. E., (2002). Sport in the city: Measuring economic significance at the local level. *European Sport Management Quarterly*, vol. 2, no. 2, pp. 83-112. ISSN 1618-4742. DOI 10.1080/16184740208721915.
- [4] HENNIG, CH., MEILA, M., MURTAGH, F., ROCCI, R., (2016). *Handbook of Cluster Analysis*. Handbooks of modern statistical methods. London, New York: CRC press. ISBN 0932-5026.
- [5] HOBZA, V., SCHWARTZHOFFOVA, E., SKOUMAL, J., (2014). The relationship between the development of sports infrastructure and future spending flexibility in municipal budgets. In *18th International conference current trends in public sector research. Conference Proceedings*. Brno: Masaryk University, pp. 249-254. ISBN 978-80-210-6611-3.
- [6] ISLAM, M. Q., (2019). Local development effect of sports facilities and sports teams: case studies using synthetic control method. *Journal of Sports Economics (JSE)*, vol. 20, no. 2, pp. 242-260. ISSN 1527-0025. DOI 10.1177/1527002517731874.
- [7] KLÍMOVÁ, V., (2013). Innovation infrastructure in moravian regions. In *16th International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, pp. 198-204. ISBN 978-80-210-6257-3. DOI 10.5817/CZ.MUNI.P210-6257-2013-24.
- [8] KPMG, (2018). *Koncepce rozvoje sportu a sportovních zařízení ve městě Bruntále*. [online]. [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: https://www.mubruntal.cz/assets/File.ashx?id_org=1316&id_dokumenty=965591.
- [9] KPMG, (2012). *Koncepce financování sportu v ČR. Analyticko – koncepční studie*. [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: https://www.olympic.cz/financovani/docs/koncepce_financovani_sportu_prezentace_v9a.pdf.
- [10] MELECKÝ, L., STANIČKOVÁ, M., (2014). Nuts 2 regions classification: comparison of cluster analysis and dea method. In *17th International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, pp. 45-53. ISBN 978-80-210-6840-7. DOI 10.5817/CZ.MUNI.P210-6840-2014-4.
- [11] MONITOR, (2019). *Monitor státní pokladna - informační portál Ministerstva financí*. [online]. [cit. 2019-01-19]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2018/>.
- [12] MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ, (2019). *Plán rozvoje sportu v Moravskoslezském kraji 2019-2025*. [online]. [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <https://www.msk.cz/cz/skolstvi/plan-rozvoje-sportu-v-moravskoslezskem-kraji-2019-2025-125524/>.

- [13] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, (2009). *Analýza financování sportu v České republice*. [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/analiza-financovani-sportu-v-ceske-republice>.
- [14] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, (2019). *Koncepce podpory sportu 2016 – 2025*. [online]. [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport-1/koncepce-podpory-sportu-2016-2025>.
- [15] NOVA, J., STRACHOVA, M., (2017). Assessing the impact of european union funding for sport facilities at local level. In *8th International Scientific Conference on Kinesiology. Conference Proceedings*. Opatija: University of Zagreb, pp. 456-460. ISBN 978-953-317-049-7.
- [16] NUMERATO, D., (2009). The institutinalisation of region public sport policy in the Czech Republic. *International Journal of Sport Policy and Politics*, vol. 1, no. 1, pp. 13–30. ISSN 1940-6940.
- [17] PAVLÍK, J., (2005). *Aplikovaná statistika*. Praha: Vysoká škola chemicko-technologická. ISBN 80-7080-569-2.
- [18] RESPOND, (2016). *Strategický plán města Ostravy pro sport na období 2017 – 2025*. [online]. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: https://www.ostrava.cz/uloziste/zastupitelstvo/materialy_ZM/vo1418/z24verejne/BJ1418_00555_17-ZM1418_24_zN3/Strategie_mesta_Ostravy_pro_sport_na_obdobi_2017_-_2025_FINAL.pdf.
- [19] SLAVATA, D., (2017). Unemployment and regional structure of housing market. In *20th International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, pp. 320-326. ISBN 978-80-210-8587-9. DOI 10.5817/CZ.MUNI.P210-8587-2017-40.
- [20] SLEPIČKOVÁ, I., (2015). Assessing the sociology of sport: On sociological understandings and local sport policy. *International review for the sociology of sport*, vol. 50, no. 4-5, pp. 601-605. ISSN 1012-6902. DOI 10.1177/1012690214552659.
- [21] TRANSPARENCY INTERNATIONAL, (2016). *Financování sportu statutárními městy a kraji*. [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/Publikace-Financování-sportu-statutárními-městy-a-kraji.pdf>.
- [22] VANDERMEERSCHEN, H., SCHEERDER, J., (2017). Sport managers' perspectives on poverty and sport: The role of local sport authorities. *Sport management review*, vol. 20, no. 5, pp. 510-521. ISSN 1441-3523. DOI 10.1016/j.smr.2017.02.002.
- [23] VAN TUYCKOM, C., (2013). Six sporting worlds. A cluster analysis of sports participation in the EU-25. *Quality & Quantity*, vol. 47, no.1, pp. 441–453. ISSN 1573-7845. DOI 10.1007/s11135-011-9528-8.
- [24] Zákon č. 115/2001, Sb., o podpoře sportu ve znění pozdějších předpisů.
- [25] Zákon č. 230/2016, Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.
- [26] ŽÁRSKA, E., FERČÍKOVÁ, V., (2015). Evaluation of the economic potential of municipalities. In *18th International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, pp. 447-455. ISBN 978-80-210-7861-1. DOI 10.5817/CZ.MUNI.P210-7861-2015-60.

Příspěvek byl zpracován v rámci projektu VEGA č. 1/0705/18 „Ekonomika společného výkonu kompetencí“ a Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost - Projekt č. CZ.1.07/2.3.00/20.0296.